

Numărul 9. Oradea-mare 4/7 martie 1901.

Anul XXXVII

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/2, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Calicot.

Doamna Tița stătea la oglindă și-și făcea toaleta. Dar cineva bătù la ușe, — și fără să aștepte respuns, întră o doamnă tineră, o nevestă ca un bujor.

Doamna Tița tresări:

— Netă dragă, tu ești?
Vai cum m'am spăriat.

Neta își puse manșonul pe o mescuță, apoi se plimbă repede prin odaie, — nu-și află locul. — Parte de frigul de-afară, parte de căldura ei — abia re-sufliă.

— Tița dragă, am să-ți spun ceva. Dar numai în secret. Să nu știe nimeni, numai noi.

— A, o conspirație!
Bine, iată mâna.

Tița luă pe Neta de mână, poftindu-o lângă sine pe divan.

— Tu — începù Neta, — bărba tul meu se duce la bal.

— De seara, în calicot.

— Dar singur! Eū nu merg, am migren.

— Înțeleg.

— Eū i-am dat voie să se ducă. Interesantă petrecere. Damele toate în alb, și bărbații — ascultă invenție — ei toți turci. Domino asemenea, masca asemenea, unul ca altul toți.

— Știi că o să fie nostim de tot.

— Da, da. Inse dacă bărbatul meu ș-ar permite vr'o ștregărie, ca și când eră holteiū, am să-l fac să-i treacă de șagă. După ce va plecă me îmbrac și eū, și m'oiū duce după el. Costumul mi-e gata.

Țarul Rusiei și familia sa.

— Înțeleg dragă, migrenul acela l-a inventat doftorii pentru dame. Când vrei, vine 'ntr'un moment; și când vrei, trece numai decât.

Tița rise; iar Neta continuă:

— Cugetă dragă, — el acolo singur ca un holteiū, — cerbul la largul lui, — ba ce? Turc! Eū singură acasă, cu migren. Asta nu se poate.

— Nu, nu.

— Me duc și am să fiu tot în urma lui. Să-l ved, să-l aud, să-i pândesc toată vorba. Căci — știi dragă — bărbatu-i bărbat, unul ca altul, toți de o pănură. Să-l cređi până-l veđi cu ochii; dar când trece pragul, nu mai ești sigură.

Tița rise cu plăcere.

— Ai dreptate. Is bunī ei căliți câte odată, să se mai pocăiască. Vai, să-l poți prinde cu vr'o posnă, n'aș da pentru o lume.

— I-am găsit un val de scrisori, — am să-ți

le-arăt odată — dragoste grozavă. Șciî cum is tinerii, pe tot degetul câte una. Când deschidî dulapul, să vedî iese parfumul; parfum și dragoste. Când va audî că-i înșir toate secretele și toate dragostile, cum s'ar băgă 'n pământ.

— Minunat!

— Pățanie ca asta n'a mai mâncat el. Lasă că-l string eî cu ușa.

Tița sări cu o idee nouă:

— Neta dragă, stai, nu-î bine. — Domino asemenea, mască asemenea, — așa când îl vedî singur și șciî că-î el, vedî bine că-l cunoșci. Dar în bal — toți asemenea — îl veî căută și n'o să-l găsești; ți-a face curte cineva, poate chiar el, și nu-î șci cine e.

— Lasă tu pe mine, că și eî am minte. Așă credî că nu m'am gândit la asta? Domino lui e însemnat, asemenea și masca. Un fir de bumbac e destul; pe mască numai doue pete micî — ieî și din coace — îl cunosc numai decăt.

— Vaî hicleană mai ești.

— Lasă numai, că și-a aduce el aminte cât a trăi de vremea turcilor.

Tița rise cu hohot.

Ciasornicul bătî douesprezece.

Neta sări iute in picioare, își luă manșonul și zise:

— Adîo.

— Dimineată să-mî spuî tot. Mor de curiositate.

— Am să vin, — adîo.

Și eșiră pe use, dar iară se opriră. Nu mai puteau de bucurie. Și — de graba ce aveau — mai trecu un pătrar de oră, până ce se despărțiră.

Neta își câștigă tot ce-i trebuia, se puse la fe-reastă și prinse a cetî un roman. Din când în când căscă plietisită.

Seara cinară împreună, glumind și povestind. Apoi se sculară și bărbatul se îmbracă.

Neta-î aduse domino-ul, cu șolovarii turceșei, turbanul înțotonat, și-î ajută cu o energie febrilă, nu cumva să 'ntârzie.

Bărbatul se uită în oglinda de pe părete, apoi în oglinda strălucitoare a ochilor nevetei.

— Bine e, dragă?

— Bine, foarte bine — zise Neta, și-l mai togmi odată, ca să vadă bine firul de bumbac.

Birja sosi, bărbatul își ridică masca, își sărută nevasta, și eși.

Când s'audî birja zurăind, Neta se puse la oglindă și se 'mbracă.

Intr'un sfert de oră eră gata și plecă.

— Să-ți dau eî ție turci.

II

Doamna Tița sta la cină cu bărbatul și cu doi prietenî.

Odată se deschide ușa și intră un bărbat mascat. Un turc voinic, cu șolovarii largi până 'n glesne, brău cu pistole și un turban mare și bogat, in frunte cu o semilună strălucitoare. Eră bărbatul Netei, un pașe turcesc, frumos și elegant.

Și-î ședea bine și eră frumos de minune; — când te uitai la el, mai că-ți viniă să fi turc.

Îi plăcea și lui și vinișe la prietenî ca să se arate.

Săriră toți la el, îl duseră în mijlocul odăii, apoi se retraseră câte doi pași și așa se uitau la el.

— Frumos, foarte frumos — zise domnul casei.

— Într'adevăr frumos — zise doamna Tița cu plăcere, și ordonă să se mai pună un scaun la masă.

Domnul casei umplu păharele.

Ciocniră cu toții și goliră păharele.

Turcul beu păharul dintr'o dușcă. Eră om vesel, prieten sincer și bun de petrecere. Apoi la beute stătea față cu șapte. — Doue lucruri îi erău dragi: vinul și femeile; dar nevasta lui — iute și aprigă — îl ținea în regulă.

Domnul casei mai umplu odată și ridică păharul.

Beură toți, apoi incepură a cântă.

De la o vreme, bărbatul Netei voi să plece.

Cei trei săriră să-l impedece.

— Nicî un pas, — strigă stăpânul casei.

— Jos cu turcul, — strigă unul din prietenî.

— Om periculos, — jos cu pistoalele, — zise al treile.

— Jos cu turbanul!

Iar doamna casei, amabilă și grațioasă, se puse lângă el pe scaun, și-î zise:

— Români-s îndârğiți, turcul să cedeze.

El respuse:

— Me supun cu plăcere.

Și-și desfășură turbanul, apoi brăul cu pistoalele, talia și șolovarii, — le aruncă toate pe un divan, — și se puse la masă.

Doamna îi umplu păharul. Domniî ciocniră. Apoi ea se sculă, luă hainele turcului și le duse într'altă odaie.

Se mai uită la ele de amăruntul, și le află foarte frumoase.

Și ce-î cășună?

Înră la bărbatî.

— Domnilor, — eî me duc să me culc, — c'am migren. Dvoastre, ve rog, urmați a ve petrece.

— Iară migren — gândi bărbatul Netei, pe semne femeile nu pot să trăiască fără durerea asta.

Tița eși, — se puse la oglindă și se 'mbracă turc.

Își legă turbanul, își incinse brăul cu pistoalele, — și stătî 'naintea oglinzii.

Și vedu o figură, frumoasă de minune. Îi viniă să se 'ndrăgească 'n sine.

Și după ce se găta bine, trimise după o birje și merse la bal.

Acolo publicul eră adunat tot.

Neta-și perduse răbdarea. Eră târzior, vremea trecea și nu-și află turcul.

Când odată — iată-î! — El se ivi. Svelt și frumos; mai frumos decăt se părea de acasă. Îți înfătoșă un turc tiner, athletic și elegant.

Neta se uită lung și strașnic în ochii lui, și turcul se arătă a se 'nțelege. — Privi odată peste înălțime, mândru și măreț, — apoi pași doi pași, stătî față cu Neta, îi făcî un compliment:

— Aurică scumpă, tu ești!

— A, — gândi Neta, — așa dară o Aurică. — Și ce confidență — „Aurică scumpă“.

— Tu ai fost și tu ești îngerul meu, steaua mea, lumina mea și dragostea mea.

— Așă? — gândi Neta, — bine o 'ncepe. Îan stai și te descoasă tu numai, că te-oîu cosă eî iară, mișelule.

— Oare nu te 'nșeli, beule? întrebă Neta grațios; dar pe vocea ei se observă dintr'una că e agitată.

— Nu, dragă! Se 'nșală toată lumea, se 'nșală ori când, — eu nu me 'nșel când te vîd pe tine.

— Oare?

— Strămută-ți vocea, strămută-ți îmbrăcămintea — sufletul meu te cunoaște. Tu ești ingerul meu cel adorat; eu te cunosc aici pe pămînt, și 'n cer și 'n stele, — sufletele îndrăgiților se cunosc Aurică, și eu te tot iubesc.

(Finea va urmă.)

V. R. BUTICESCU.

Statuia de la Sais.

— După Schiller. —

*Cu mintea însătată de adevăr, un tiner
Venî 'n Egipt la Sais, dorind să-și însușească
Știința cea ocultă a Magilor ... Curînd
Ajunse să pătrundă ce se putea pătrunde;
Dar setea de știință îl chinuîă amarnic.
Cătă Hierofantul în van să-l înfrîneze ...*

„Ce pot avea pe lume cînd nu am totul oare?“

Așă grătă adesea nerăbdătorul tiner.

„Încapă oare vorbă de mult saū de puțin?“

El oare adevărul ori avuția minții

O simplă sumă numai mai mică saū mai mare,

Pe care totuș înse o poți avea mereu?

*Un singur ton desprinde-mi din armonia 'n-
treagă*

*O singură culoare să-mi furî din curcubeu,
Și tot ce mai rămîne nimic nu mai înseamnă,
Căci toată frumusețea întregului dispore
Din tonuri și culori ...*

Pe cînd vorbeai ei astfel,

Întrară în rotonda pustie și tăcută,

Și ochii lui cădură pe-un chip urieșesc

Învîluit ... Se 'ntoarce și 'ntreabă cu uimire

Pe preot: „Ce ascunde perdeaua?“

„Adevărul.“

Acesta fu răspunsul.

„Cum?“ tinerul strigă,

„Eă caut adevărul cu-atăta dor, și-aici,

Cînd sînt atît de-aproape de dînsul, mi se-ascunde!“

„Așă vor zeu“ — zise atunci Hierofantul.

„Ei spun că n'are voe pe lume muritor

Să dea în lături vîlul ce-acopere statuia,

Pân' ce sost-vă clipa să pice de la sine.

Îar cine dintre oameni ar încercă vreodată

Asupra-î să ridice o mână sacrilege,

Spun zeu“ —

—, „Ce spun zeu?“

„Zăreșce adevărul.“

—, „Misterios oracul! Tu însuși, așă dară,
N'ăi ridicat perdeaua?“

„Eă? Nicî odată, nu!

Nicî n'am simțit vreodată ispita s'o ridice...“

—, „Eă nu te pot pricepe. Cum! cînd de adevăr
Mătasa asta numai m'ar despărți...“

„Și legea ...

Uți legea“ — întrerupse Hierofantul brusc.

„Ori cît de-ușor îți pare acest vîl de mătase,

Pe cuget el apasă de miș de ori mai greū.“

Și tinerul se duce acasă gînditor.

Nu poate 'nchide ochii, căci patima științei

Mereu î-alungă somnul. Se sbate 'n așternut

Și tulburat, ascultă cînd mîezul nopții bate ...

Spre templu se 'ndreptează, răpit fără de voe;

Ușor, ca o pisică, se cațără pe muri

Și, dintr'o săritură, ajunge în rotondă.

Și stă acum acolo, în liniștea adîncă,

O clipă tulburată de-al pașilor rîsunet.

Din ceruri, prin spîrtura cupolei negre, luna

Aruncă o lumină albastră-argintie,

Și, — cum o arătare de minte nepîtrunsă, —

Se 'nnalță 'nfricoșată sub bolți întunecate

Statuia uriașă ...

Cu pași sfoși, nesigurî,

S'apropie cutezătorul tiner.

Vrea să ridice mîna... Dar, zguduit de friguri,

S'opreșce 'n loc de spațimă, căci nevedute brațe

Par că-l atrag ... Nebune, nenorocit ce ești!

Ce vrei să faci? — Îl strigă al conștiinței glas ...

Să ispitești puterea Dumnezeirii, vrei?

Aă știi — după oracul — că nicî un muritor

Nu poate să ridice perdeaua de mătase,

Pân' ce sost-vă vremea să cadă singură?

— *Ci n'a spus tot acelaș oracul mai tîrziu:*

Acela ce-o ridică zăreșce adevărul?

„Ce-o fi, de-acum să fie! Dar eă voi ridică-o!

Eă vrea să vîd statuia! O vrea!“

Un lung ecoū,

Isbit de bolți rîsună ironic, și din nou

Se pierde în tăcerea adîncă de caoū... —

A ridicat perdeaua. Dar me 'ntrebați acū

Ce î-a fost dat să vadă... Nicî eă nu pot să știi.

Cădūt în nesimțire și palid îl găsise

A doua zi, în fața lui Isis ... Ce-a vedūt

Și ce-a aflat, la nimeni el n'a voit să spună:

De bucuria vieții rîmas pe veci strîin,

O întristare-adîncă îl omorî 'ncurînd.

„Vați celuia“ — adesea grătă cu stăruință

Cînd curios într'una îl îndemna în vorbă —

„Vați celuî ce-adevărul l-ajunge prin păcat!

Nu poate să-î slugească spre bine nicî odată“

ST. O. IOSIF.

M e t e o r.

(Urmare.)

Ibrahim stimă pe acest bătrân profet. Încă tatăl seî servise acestui Sibacis, și acum, în servițiul fiului eră ceva venerațiune, — ceva mai mult ca stimă.

Sibacis luă dară pachetul, ce-i venise pe postă de la Damasc, și cu toate că eră greu, sui 'cu siguranță cărarea spre peșteră.

Putea să fie cam la 1 oră din ziua.

El dete crengile la o parte, deschise ușa și intrând puse pachetele și iedul, destinat pentru experimente pe un scaun din colț.

Se întoarse apoi în direcțiunea în care eră casa Lodei, ridică ambele sale brațe cu un gest poruncitor, și pronunță cu glas tare următoarele.

„Lodo! — ori unde ești — voese, — înțelegi? — voese să dormi. — Dormi Lodo, — și pornește spre peștera lui Sibacis. Calea o știi, — secretele intrării le știi. — Vino! — voese!”

Apoi, asigurat despre succesul acestei operațiuni, luă iedul, îl duse într'un ocol mic, ce se despărțea din ambitul principal, și îl aședă acolo, punându-i fân să mănec.

Se întoarse apoi, despachetă cele ce primise, și le aședă în laborator. După aceea veni de se aședă pe sofa din sala primă.

Cam 3 cuarte de oră trecură, până când audi prin coridor niște pași cunoscuți, — niște pași ușori.

Apoi ușa se deschise, și Lodo intră cu acel mers țapăn și silit, cu privirea rătăcită. Ea se opri în mijlocul sălii.

Eră ea și în seara trecută, adormită în somnul magnetic.

Sibacis se ridică.

„Bine Lodo, bine, — zise el, — acum întoarce-ți privirea spre drumul ce duce la Tiflis.

— Vedei?

— „Ved, — răspuse Lodo, aiurând.

— „Ce vedei?

— „Tinerul călăreț de aseară.

— „Unde?

— „În drumul mare, lângă pəriul cel roșu.

— „Ce face el aici?

— „Priveșee cu atențiune în fundul pəriului.

— „De ce?

— „E semnul designat, — pentru a schimba direcțiunea.

— „Și ce face el?

— „Porneșee incoace, — prin albia pəriului.

— „Este Armand?

— „Da!

— „A primit scrisoarea ce i-am scris-o aseară cu ajutorul telepathiei?

— „Da, — a primit-o!

— „Bine, Lodo, — acum intră în odaia ta și așteaptă!”

— Lodo se îndreptă spre odaia ce am numit-o a Pithyei. Ușa se închise în urmă-i, și ea cădă sdr obită de oboseală pe sofă, dormind un somn greu.

Sibacis, luându-și bastonul, eși cu pași lini, și porni spre isvor, — atunci, când creșu că Armand va fi ajuns deja acolo.

IX

În munți.

Armand, după ce cu multă greutate sui coasta pezișe prin albia pəriului, — ajunsese la isvorul designat de ținta călătoriei lui. Liniște împetrită domniă în acest sêlbatic și uitat colț de lume.

„Ce cuminte e aleasă astă cărare prin albia pəriului, — își zise Armand, — ori ce urme, apa le spală. De aici iară îți pare că mai departe nu poți merge.

Și se puse pe marginea isvorului, — ținând în mână frâul lui Djened, care bătea nerăbdător din copite.

El se privi în oglinda limpede a isvorului, gustă din acea apă bună, și așteptă conform ordinilor ce-i dase măestrul Sibacis.

Și cum eră dus pe gânduri, nu audi pașii lini ai acestuia, — cum se apropie de densus, — venind pe la spatele lui.

Sibacis îi puse o mână lin pe umăr, Armand se întoarse, — și vedu la spatele seui, pe omul cel puternic, pe omul cel de 5 secol. — El se sculă și-i sărută mâna acestui frumos bătrân.

„E bine Raucas, — e frumos că ai venit, — zise Sibacis, și-l sărută pe frunte. E bine, — tu ești energie și curajos. — Vino scumpul meu, adă calul și me urmează, cărarea e strimță.”

Armand eră cuprins de mirare. El se așteptase anume, să vadă în fața sa un om înfiorător, gârbov, în haine medievale, — un vrăjitor întreg, — și când colo, Sibacis e un om amabil, — în hainele cele mai moderne, — elegant și nobil.

„Am venit meștere, — am venit, — ea o stea pornită din chaos spre lumină. — Am venit să primesc acea miraculoasă știință, care cu atâta bunătate mi-o oferi. — Sunt fericit că eu am fost alesul, dispune, eu îți sunt servul.

„O! — nu — Raucas, — nu, așa să nu mai vorbești, — imi ești învețacelul, — fiul, moștenitorul meu. Tot ce am, e și al teui, tot ce știi, — vei șei și tu.”

Într'aceste ajunseră la ușa secretă, pētrunseră în coridorul cel întunecos. Sibacis suci un șurub, și întreg coridorul se ilumină de-odată.

Armand esclamă mirat.

Sibacis deschise o ușe ce da din coridor la dreapta.

„Aici vei băgă pe Djened, — Raucas, — are iesle, culcuș și mâncare acolo.

Armand se supuse, — iar după ce eși, Sibacis închise ușa, și-l conduse în sală.

„Odihneșee-te scumpul meu, și după aceea îți voi arată împărăția mea. Acest locaș — tu îl vei moșteni, — nu ca să locuești în el, — ci să-l ai de refugiu. În ori ce pericol, aici ești asigurat. — Apoi voi, ca să mi-l păstrezi mie, — să mi-l predați întreg. Așa cum e aranjat cu încăperile lui, a costat munca alor 4 secol. — Dar... ah! eră să uit, trebuie să dimit pe sērmăna Pithye.

„Ce Pithye? — întrebă Armand.

„O femeie, — instrument științei. E mediū bun, o ipnotizez, pentru de a află vești, — și a vedea în tot locul.

„Ah! — pot să o ved și eu? Am cetit ceva despre acest miraculos fenomen.

„De ce nu? — priveșee! — și Sibacis întor-

Vis de carnaval.

cându-se cătră odaia unde se află Lodo, ridică un braț, încrunță sprinceana, și zise poruncitor: „Lodo, — vino în sală, — voesc!”

Atunci ușa se deschise și Lodo intră în același mod ca în seara trecută.

Armand o privi cu curiozitate.

„Ei, Raucas, voești să afli ceva? Dânsa îți va spune, știe tot!”

Lodo nici nu se mișcă. Părea că nu observă pe Armand. Ea privi țintă la Sibacis.

„Nu știi ce să-o întreb — zise Armand.

„Ei, nu te face, — de exemplu, — condu-o în odaia Laurei, — de veți, ce face ea acum, ce gândesc!”

— Armand roși, pe când bătrânul îl privi zimbând. Și totuși, el ar fi dorit mult să știe toate aceste. Îi eră înse rușine.

Dar Sibacis eră în voie bună. El voi a face o glumă cu Armand.

Întrebă deci pe Lodo:

„Spune, Lodo, — ce gândesc Armand acum?

Lodo privi spre Armand, care roși și mai mult.

„El, — ar voi să știe cele ce ți-ai propus, — dar se jenează. — Semn că el iubește, — zise Lodo.

„Veți, zise Sibacis rîdînd, — veți că aici secrete nu poți avea? În fine, eu stimez iubirea ta, a iubi nu e păcat, întrebă-o dară!”

„Dar nu știi cum să întreb.

„Așă, cum ai cetit în cărți, despre asemenea proceduri. — Lodo, răspunde-i lui Armand!

Lodo se întoarse spre el. Atunci Armand o prinse de mână, — privind-i și el imperios în ochi.

Lodo se cutremură, și recunoscu prin asta, superioritatea voinței lui Armand, asupra spiritului ei.

„Spune-mi, — Lodo, — poți să-mi răspunzi? — întrebă Armand poruncitor.

„Pot, — răspuse Lodo.

„Voesc să veți, — zise Armand.

„Încătrău?”

„Treci prin Tiflis, Erivan, Scutari, Constantinopol, Sofia, în capitala României!”

„Bine, vîd.

„Mergi în strada principală, — în colț, la Bazar!”

„Da.

„E fereasta primă, din etajul I deschisă?”

„Nu.

„Putea veți să intri cu toate aceste?”

„Pot.

„Ce veți în odăile?”

„O femeie.

„Descrie-o!”

„E jună, — cu păr auriu, cu ochi vineți, talie sveltă.

„Bine, — e dânsa, — Laura. Ce face?”

„Sede pe sofă.

„Doarme, cetește, saună brodează?”

„Nu, — ea se gîndește.

„Poți să-i cetești gândurile?”

„Pot.

„Așă dară?”

„Ei nu-i mai pîere din minte un eveniment curios pentru dânsa. Numele „Barino”, — îi stă mult în minte. — Ea l-a vîdut, l-a recunoscut pe acel Barino, pe care îl iubi în Memphis. O sete nebună, un dor aprins o face să cugete la dânsul.

Armand tremură de emoțiune.

„Spune-mi, — întrebă el de nouă, — nu ai putea ști, — cine-i acum acel Barino, — pe care ea l-a iubit în Memphis?”

— „Acel tîner, — ești tu! răspuse Lodo.

„Mulțumesc învățătorule, — zise Armand, întorcându-se spre Sibacis.

„Nu mai dorești nimic? întrebă acesta.

„Nu, — mulțumesc.

„Lodo, — zise atunci Sibacis, — pe calea ție cunoscută, mergi la bordeiul tei. Te pune în locul de unde ai venit, — ca trezindu-te să-ți pară că ai dormit. Du-te!”

— Lodo eși mecanicește. — Pașii ei lini se perdură prin coridor.

Atunci Sibacis luă pe Armand de mână, îl conduse în odaia Pithyei, — unde o masă regeșce încărcată, — îi așteptă.

Poame exotice — și vinuri alese.

***

Trecură două luni, de când Armand cu neobosită sirguintă și pricepere ageră sorbiă știința lui Sibacis.

— În toată ziua îl purtă Sibacis din laborator în sala mecanismelor, — de aici la bibliotecă, — apoi la manuscripte. Și Armand ce vedea, — ținea în minte. Sibacis, admiră în taină, mintea ageră a discipolului seii.

— „Și veți, Raucas, — întregă știința schiopătează, — fără avere, fără aur. — Azi, — vom trece la fabricarea aurului.

„Dar, — zise Armand, — mi-se pare meștere, — că schimbarea metalelor e imposibilă, — nu?”

„Ai tot dreptul, — răspuse acesta, — se vede că tu cugeți. — Și cu toate aceste eu voi face aur cât de mult, toți îl vor luă de bun, — probele vor fi perfecte, — și totuși nu va fi aur.

„Și din ce materie îl faci?”

„Din mercuriū, — răspuse Sibacis.

„Așă dară acel aur, — nu va fi decât mercuriū curat, — nu-i așă?”

„Va fi aur perfect, pentru vecii vecilor. Toți așă-l vor ști, — numai noi Raucas, — numai noi îi vom ști prețul.

„Curios! — dar îmi spuneai mi-se pare că faci și diamante? Și acele false?”

„Nu, — diamantul e altceva. Aici nu încere să schimb elementul, — ci grăbesc numai prin știință, modificarea lui. — Diamantul nu-i decât un cărbune de peatră, cristalisat.

„Ah! — asta e într'adevăr ceva sublim.

„Vino dară Raucas, — azi vom isprăvi și cu asta, — și luându-l pe Armand de mână, îl duse în sala mecanismelor.

Ajunși aici, el aprinse focul într'un cazan, — și pregăti niște ulcele de platină.

„Ca să se facă aur, — continuă Sibacis, e de trebuință un interval de 12 ore. Pentru diamant 3 zile și ceva. — Aurul îl vom avea încă azi gata, iar diamantul peste 3 zile.

Și vorbind, el aranjă pe o masă de marmoră cele de trebuință.

(Va urmă.)

V. E. M.

Strigoaia

Novelă de *Karl Emil Franzos*.

...Multă vreme nu fusesem în patria mea, în Podolia. După fertilul timp de fortune și stăruințe venii la școalele germane superioare și aci m'am pus cu toată rîvna pe însușirea onorabilei înțelepciuni a profesorilor germani și pe mai puțin onorabilele ștregării studentești. Dar pe lângă ambele ocupațiuni nu mi-am uitat de scumpa, vechia mea patrie, de locul copilăriei mele.

Da, am eugetat mult și bucuros la ea. Am eugetat la locuțul sărăcăcios, unde me născusem, și la singuratelele câmp pe care umblasem și la întunecata și liniștita pădure, unde me odihnisem. Și înainte de toate me eugetam la posomorita școală din clăuștru, unde părinții dominicanii cu vorbe bune și cu bătaii rele îmi descoperiră secretul literelor și al numerelor.

Și când me eugetam așa, deveniam posomorit și voios eram totodată. Atunci mi-se reprezintă o ființă artăgoasă și iubită totodată, cu trăsături scumpe și mie binecunoscute. Vucelile bune-î atârnau în disordine pe frunte și ochii cei vineți fulgerau, iar buzele ei rideau voioase:

„Am închis pe pater Marcellin în chiliuța lui și până de seară nu vine nimenea în coridor. Hai... prunele cele mari sînt coapte... pe prunul de la capela... Hei!... ce o să mai bontănească grosul!...“

Și azi trebuie să rid...

Eram o păreche minunată, contele Henryk Korniki și eu. Noi eram cei mai neastemperați și mai petulanți copii în școală și făceam grosului, greoiului Marcellinos cele mai mari ștregării — aceasta ne era caracteristica comună. Altcum am fost deosebiți într-una toate și eu deosebire: el era copil de conte și eu un tiner calic. Dar ce întrebă tineretea de astfel de separări! Henryk Korniki era camaradul meu. Am ramas neseparați trei ani de zile, câtă vreme a veghiat pater Marcellin peste spiritele noastre, și, durere, și peste urechile noastre. A fost o prietenie copilărească intimă, pot să zic nebună.

Cu timpul doriām tare libertatea, viața liberă în lumea deschisă. Dar mai tare ne intristarăm când bătău ora despărțirii. Aceasta fu într-o dimineață de iulie — în grădina clăuștrului miroșiau florile, soarele strălucia și paserile cântau. Noi ambii inse stam în curte sub tufiș și plângeam amar.

Atunci eu intraiu într'un gimnasiu austriac și el merse în Geneva într'un institut pentru fiii nobilimeii polone. Noi, vedî bine, ne-am prins cu vii jurământ a ne scrie cât de des. Aceasta n'ar fi ceva lucru mare. Dar mai mare fu, că noi ne ținurăm de cuvânt.

Epistolele noastre semănau una cu alta, aceasta făreșce din vechia simpatie. Ambii aflarăm că carerul este o invenție proastă și că Grecii și Romanii au fost oameni foarte năucii, de oare ce ei au cântat și filosofat în construcțiuni atât de teribil de grele. Și înainte de toate am aflat că etatea nu scuteșce pe nici un om de prostii, nici chiar pe profesorii austriaci, nici pe cei din Geneva.

Pe lângă aceste timpul primului amor. Idolul ui era o englezoaică blondă, fragedă, plictisitoare de lângă Lemān, al meu idol era o fată brunetă, suporbă, enigmatică de lângă Prut. Aceasta și era u-

nea deosebire — altcum ambii eram pe o formă de nebuni, pe o formă de nefericiți, și versurile amēndurora erau pe o formă de rele.

După doi ani el s'a tras în Paris la școala superioară a plăcerilor și eu la școala superioară de științe în Germania. De aci încolo îmi scriea mai rar, era atât de ocupat bietul tiner...

Odată, în luna lui august, după doisprezece ani de la despărțirea noastră, primesc o scrisoare de la Henryk din Paris. El voiă să-mi facă o propunere. Îmi spune că ar fi maiorean, a primit administrarea majoratului și că i s'a scris din castelul Gonisko, că între alte lucruri și biblioteca ar fi în mara disordine. Nu aș fi învoit să iaș aranjarea aceleia asupra mea și să merg pe douē luni de zile la castel? ... „Tu totdeauna ai fost o molie de cărți și acolo sînt manuscripte foarte interesante. Pe lângă acestea vechia prietenie! La acelaș timp ajung și eu acasă, vedî bine, de oiū putea ajunge...“

De voiū putea ajunge! Dar Henryk nu-mi spu-nea, l-a încătușat în Paris o grisettă de a jardinului Mabile sau vre-o princesă de a imperiului al doile. Deci me determinai repede, ziseiū „da“ și trimiseiū numai decăt respunsul afirmativ.

Când plecaiū din Heidelberg era o duminică. Hei, cu ce plăcere percurgeam binecuvîntata țară a Germanilor, îmi veniā să tot cânt și să fluer. Dar de-odată me obosi și în fine tăcu.

Miercuri eram la gara din Sanislow. Îmi bătea inima când zării dimineața din fereastra cupeului iarăș largul șes. Ce vedui aci, nu era frumos, nu era fructifer, nu era atrăgător — dar era patria. M'am plecat pe fereastră și priviam în largul până vântul îmi scoase lacrimi din ochi.

Ori doară nu vântul le-a scos?

Pe peronul gării din Stanislow era multă lume. Căci ajunge trenul la 11 ore și prânzesc pasagerii.

Înaintaiū obosit prin mulțime și merseiū în curte, de sine înțeles, urmărit de stîrgătele nenumăraților surugii și cărauși cari îmi oferiaū trăsurile lor. Acolo erau nenumărate trăsuri foarte elegante, care, durere, erau și foarte murdare. Dar — chiar voiām să urc în una din cele mai bune — când îmi veni la urechie un ton suspect.

Dincolo adeva sta o trăsură boerească și la ea înhămați doi cai tari. Și de pe trăsură un țeran tiner cu o față nedescriptibil de năucă. Acest om sco-tea greoiū din gură niște silabe cari cam sunau cu numele meu.

Eū mersei la trăsură. „Ce vrei dumniata cu acela? — se vāterā corul hebreesc, — acela așteaptă după un boer“. — Dar eu nu me lāsaiū dus în rătăcire.

„Ce strigi tu aci? — întrebaiū pe țeran.

Acela me esaminā inspăimāntat. „Ah, — suspinā el, — dumniata totuș nu ești cel adevărat!

Eū trebui să rid cu hohot — îi era fața prea comică. „Dar de cumva totuș sînt acela?

„Ba nu! — respunse el, — nu ești dumniata, că dta ești prea tiner.

„Bine, dar ce strigași tu?

El repetā strigarea de mai nainte — era ne-greșit numele meu. „Da, — îi ziseiū, — așa me chiamă; — tu ești din Gonisko?

„Vedî bine, — strigā el voios. — Așā darā to-tuș dta ești!... Eū aștept deja de mult, de astā di-mineață. O, cât îmi pare de bine! Dacă greșiam pe

domnul, de sigur toți mi-ar fi zis: Iancu acesta e un măgar! — Dar — așa...“

„Îmi încărcă pachetele, me urcai și eșirăm din curtea restaurațiunii și în stânga cetății percurserăm drumul spre ost. Dar bunul meu Iancu nu se putu încă liniști. Își aduse caii în trap repede, apoi se întoarse, se îndreptă iarăși, me esamină cu atențiune, privi cu mirare la coferul meu și elătină din cap...“

„Ești trebuia să rid iarăși. „Ce te minunează așa tare, Iancule?“

„Hm! Aceasta-i atât de natural! Și totuși — el se scărpină în cap — domnul s'a făcut atât de tiner. Nu se vede nici un păr cărunt!“

„Ce—e—e? — făcu eu mirat, — cine ți-o spus că eu așa fi bătrân!“

„Toți, — me asigură el. — Toți au zis așa — Iosif și Catarina și Gregore și chiar domnul econom. Nici nu poate fi altcum, după măestria dtale!“

„Așa? Și ce măestrie am eu?“

Iancu me întepă cu ochii lui violeni și-mi respunse zimbând: „O, știu eu, chiar de ar voi domnul să nege, nimic nu folosește. Noi toți șcim că domnul e un... El își ridică mâinile în aer și apoi își făcu cruce.“

„Ce-i aceasta! Ce sunt eu?“

Iancu me privi crunt. „Un strigoiu ești dumniata, un fermecător, asta ești!“

„Ha-ha-ha! Eu risei cu hohot zece minute neinterupt. Iancu me privi mai întâi deprimat, apoi rise și el.“

„Iancule, — zisei eu după ce-mi mai trecu risul de puteam vorbi și după ce-mi ștersei lacrimile — că me năpădiseră și lacrimile de atâta ris; Iancule, cine v'a spus voue așa ceva?“

„Nimenea, — respunse Iancu sumet, — atât de cuminte suntem și noi de noi! Noi șcim, că farmecile și făcăturile stau în cărți; dumniata ai cetit cărțile și acum vii la noi, să cetești și p'ale noastre din sala cea galbină. De așa ceva nimenea nu are trebuință, decât fermecătorii și strigoii. Și toți strigoii sunt bătrâni, cela ce fu la noi la castel acuș douezeci de ani, încă fu bătrân. Domnului econom al nostru i-a lăsat la despărțire un pui de șolomonar...“

„Ce?“

„Un pui de șolomonar. Nu se poate vedea: e ascuns într'un lapte alb gros. Afară nu mai poate eși drăculetele — fermecătorul l-a vedit acolo într'un glob de sticlă provedut cu țeve de sticlă. — Când îi e cald, se urcă 'n sus, când îi e frig — se dă în jos. Domnul econom are trebuință de el la economie.“

„Sfântă simplitate! — oftai eu.“

Dar Iancu-mi respunse: „O astfel de sfântă nu cunosc. Altcum la nici un sfânt nu mult țin. Pururea rămâne așa o față de muier. Eu de es am patron pe sfântul Ioan, un drac și el, pe omenia lui se poate omul lăsa, el a fost și mângăierea mea, când am audit, că dumniata vii la noi.“

„Doară te temi de mine?“

(Va urmă.)

Trad. de

IOAN POP RETEGANUL.

Doine și hore populare.

(Din podgorie de la Siria.)

Frunză verde călăpăr,
Doi feciori, maică, me cer,
Un bėrnaci și unu bėl.
Frunză verde de măr acru,
După bėrnaci meargă dracu;
Frunză verde de măr dulce,
După bėlu e m'oi duce.
— Lucră maică ce-i lucră,
După urit nu me da,
Că uritu îi om mare,
De când nașce până moare.

Fă-me Doamne ce mi-i face,
Fă-me spicu grăului,
În dunga pėriului,
S'aud apa vijăind,
Pe badea boii mănând;
— Mână bade boii bine,
Nu ținea ochii la mine,
Ochii mei is lăcomoi,
Pentru feciorii frumoși,
Ochii mei sunt mititei,
Înceluie boii tei,
Și pe tine lângă ei.

Frunză verde de trifoi,
Vino badiță la noi,
Că te țin cu buze moi.
Că badița-mi place mie,
Toată lumea bine șcie,
Șcie, — că nu-mi pasă mie,
Că-i fecior de omenie.

Badea meu e subțirel,
Par' că-i tras printr'un inel;
Floare crescută 'n păhar,
Badea meu e pėcurar,
Ș-ar veni n'are măgar,
Vină bade pe picioare,
Că ești ușor ca o floare.
Vină calea jumătate,
Jumătate-oi veni eu,
C'asă vrea și Dumnezău,
Să 'mpărțim calea 'n două,
Să facem dragoste nouă.

Bate vėntul piparca,
În grădină la maica;
Căt ce-o bate, cât ce 'n floare,
Badea după mine moare.

Tot așa imi zice dorul,
Că de urit moare omul,
Minte dorul ca ș-un căne,
De urit nu moare nime,
Ci moare că n'are zile.

Dragumi-i de omul bėl,
Cu puțină apă-l spēl,
Dar la omu ce-l urit,
Trebue ritu oprit,
Și sopon d'un slot d'argint.

SALON.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1901. —

I

Deschiderea sesiunii generale s'a făcut la 27 febr. (12 martie n.) 1901, sub președința dlui vicepreședinte V. A. Urechiă, luând parte membrii I. Kalinderu, N. Ionescu, A. D. Xenopol, T. Maiorescu, B. P. Hașdău, Gr. G. Tocilescu, D. C. Ollanescu, I. Pușcariu, At. Marienescu, Gr. Stefanescu, dr. V. Babeș, dr. Felix, C. Istrati, I. Caragiani, Iosif Vulcan, N. Quintescu, C. Erbicean, St. Fălcoian, Saligny, Naum și membrii corespondenți I. Bian și gen. G. Brătian.

Di D. A. Sturdza, secretar general, a cetit raportul asupra lucrărilor făcute în anul 1900—1901, din care scoatem următoarele:

I. Membrii Academiei.

În cursul anului, Academia a avut să îndure patru dureroase pierderi prin încetarea din viață a colegului nostru Nicolae Kretzulescu, a membrilor corespondenți Aron Densușianu și Ioan Nenițescu și a membrilor onorari Comitele de Marsy și Max Müller.

Veneratul nostru coleg *Nicolae Kretzulescu*, doctor în medicină de la facultatea din Paris, fusese ales membru al acestei Instituții, în secțiunea științifică, la 9 septembrie 1871. Academia, alegându-l printre membrii ei, a recunoscut printr'aceasta nu numai valoarea omului de știință, dar și participarea lui la avântul țării, pentru studiile științifice. El a fost unul dintre întei profesori ai școlii de chirurgie de acum șasezeci ani, alipită pe lângă spitalul Colțea, și care trebuie considerată ca începutul facultății noastre de medicină. Activitatea sa științifică este veche. Din 1843 datează „Manualul de Anatomie descriptivă”, care fu retipărit în o prelucrare nouă în 1878, în 3 volume.

Dar regretatul nostru coleg a dezvoltat și o mare activitate politică; el a fost un distins bărbat de stat, servindu-și în toate ocaziunile țara și ocupând cele mai înalte demnități. El a fost și reprezentantul ei la Berlin, Sant-Petersburg, Roma și Paris.

Nicolae Kretzulescu a încetat din viață în 26 iunie, la Leurdeni, în al 89-lea an al etății sale. Delegațiunea, pentru a onora remășițele pământești ale regretatului nostru coleg, a dispus a se depune pe sieriul său o coroană. Membrii delegațiunii au eșit la gara de Nord întru întimpinarea remășițelor reșosatului, ce au fost aședate în biserica Kretzulescu, și la șericiul divin, pe lângă delegațiune, au asistat și ceilalți membri ai Academiei aflători în capitală; iar secretarul dvoastre generale a rostit o cuvintare în numele Academiei.

Aron Densușianu, profesor de limba și literatura latină la universitatea din Iași, a încetat din viață în ziua de 4 septembrie. Reșosatul eră mem-

bru corespondent în secțiunea literară, ales la 13 septembrie 1877. Densul a dezvoltat o neincetată activitate literară, producând un număr însemnat de scrieri și de studii critice. Cele mai importante sânt: Epopeea națională „Negriada”, o povestire poetică a descălicătoarei lui Negru-Vodă și „Istoria limbii și literaturii române”.

Delegațiunea a trimis familiei reșosatului o scrisoare de condoleanță din partea Academiei.

Ioan Nenițescu a încetat din viață acum patru zile, la 23 a lunii curente. Pentru activitatea sa literară ca pedagog, ca poet și ca etnograf, Academia l-a ales membru corespondent la 18 martie 1896. Scrierea lui principală „De la Români din Turcia Europeană” a fost premiată de Academie la 1896 cu premiul Năsturel-Herescu.

Comitele de Marsy, directorul Societății franceze de Archeologie și membru onorar al Academiei noastre, de la 12 aprilie 1894, a încetat din viață la Compiègne în ziua de 16/29 mai. Reșosatul eră cunoscut prin frumoase studii asupra anticităților și arhitecturii medievale.

Max Müller, membru onorar al Academiei, ales la 12 septembrie 1875, a încetat din viață la Oxford în 15/28 octombrie. Densul își câștigase un renume universal prin savantele sale lucrări asupra limbii sanscrite, prin elocintele sale lecțiuni asupra științei limbilor și prin numeroasele și importante sale scrieri despre religii și despre mitologia comparată.

II. Ședințele de peste an.

În cursul anului, Academia Română a ținut 40 ședințe ordinare, dintre cari 9 au fost publice. Osebit de lucrările pur administrative și de domeniul privat al acestei Instituții, în ședințele de peste an s'au discutat mai multe chestiuni științifice și s'au făcut mai multe comunicări.

Osebit de comunicările făcute în ședințe, s'au trimis Academiei de cătră dnii membri corespondenți Șt. C. Hepites și D. Negreanu mai multe memorii și notițe, pentru a fi publicate în Anale.

Universitatea din Cernăuți a serbat la 2 decembrie st. n. jubileul de 25 ani de la înființarea ei și la această serbare a fost invitată și Academia noastră. S'a decis atunci, ca secretarul dvoastre general să represinte Academia, ducând din parte-i o adresă de felicitare.

O altă festivitate, la care a fost invitată Academia Română, a fost jubileul de 25 ani al Societății Geografice Române, care s'a serbat la 6 decembrie. Cu această ocaziune, Academia i-a trimis o adresă de felicitare, la care Societatea Geografică a răspuns printr'o frumoasă scrisoare de mulțumire.

Și anul acesta, ca și anii trecuți, Academia a fost invitată să ia parte la mai multe congrese în țară și în străinătate.

III. Publicațiunile Academiei.

De la sesiunea generală trecută și până acum s'au făcut următoarele publicațiuni:

1. Din Analele Academiei s'au tipărit:

a, Tomul XXII—Memoriile secțiunii științifice, a căru publicare începuse în anul trecut și care a fost tipărit întreg în cursul anului.

b, Tomul XXII.—Partea administrativă și debaterile anului 1899—1900 s'a terminat, tipărindu-se și partea II, în care se cuprinde sesiunea generală din anul trecut 1900.

c, Tomul XXII — Memoriile secțiunii istorice s'a terminat de tipărit.

d, Din tomul XXIII — Partea administrativă și desbaterile anului 1900—1901 s'a tipărit o fasciculă, cuprinzând desbaterile din ședințele ordinare de peste an și comunicările făcute într'ensele, cari au fost trimise secretariatului.

e, Tomul XXIII — Memoriile secțiunii literare a început a se tipări.

f, Tomul XXIII — Memoriile secțiunii istorice s'a pus sub tipar.

g, Tomul XXIII — Memoriile secțiunii științifice s'a început a se tipări de asemenea.

h, Indicele alfabetic al cuprinsului volumelor XI—XX din seria II a Analelor Academiei pentru 1889—1898, a căruia tipărire începuse anul trecut, a fost terminat.

2. Din Istoriile lui Erodot, în traducerea premiata a dlui D. I. Ghica, s'au tipărit coalele 14—15 din tomul IV, cari cuprind capitolele 151—177 din această carte.

3. Redactarea Dicționarului limbei române se continuă de colegul nostru dl Al. Philippide, ajutat de patru colaboratori, iar comisiunea în special însărcinată cu supravegherea acestei lucrări ve va da amănunte despre mersul ei.

4. Dl bibliotecar al Academiei a continuat și anul acesta întocmirea lucrărilor bibliografice cu cari este însărcinat.

a, Din „Catalogul manuscrisurilor românești“ nu s'a putut tipări nimic în cursul anului, de și materialul în mare parte este pregătit pentru tipar.

b, Din „Bibliografia românească veche,“ 1508—1830 se tipărește fascicula IV, în care s'au descrise 93 cărți din anii 1691—1716, reproducându-se în transcriere sau traducere prefețele și epilogurile și dându-se în facsimile pagine cu frontispiciu, specimene de tipar și de ilustrații, precum și steme domnești. Cu această fasciculă se va încheia volumul I al publicațiunii.

5. Din „Hronicul vechimei a Romano-Ungro-Vlahilor“ de Dimitrie Cantemir, care se retipărește într'o nouă edițiune, sub îngrijirea colegului nostru Gr. G. Tocilescu, a rămas a se tipări numai prefața, pentru închederea volumului.

6. Din „Publicațiunile Fondului Vasilie Adamachi,“ a apărut în cursul anului: „Studii asupra pelagrei“. De Dr. Ioan Neagoe, scriere premiata din Premiul Adamachi, din 1900.

7. Din „Publicațiunile Fondului Princesa Alina Știrbei“ a apărut: Acte și documente relative la istoria Renașterii României, tomul VII, cuprinzând 232 documente, relative la evenimentele politice din anii 1858—1859.

8. Din „Catalogul monumentelor epigrafice și sculpturale“ ale Museului Național de anticități, întocmit de dl coleg Gr. G. Tocilescu, s'au tipărit coalele 21—24. Lucrarea va fi în curând încheiată.

9. „Studii istorice asupra Chiliei și Cetății-Albe“, de N. Iorga, lucrare premiata din Premiul Bodescu, care începuse a se tipări în anul trecut s'a terminat și împărțit în cursul anului.

10. Conform decisiunii luate la 19 maiu 1898, s'a terminat de tipărit, în volum separat, lucrarea dlui profesor Gr. Crețu: Mardarie Cozianul. Lexicon slavo-românesc și tilcuirea numelor, din 1649.

IV. Publicațiunile Hurmuzaki și cercetări istorice.

Subvențiunea dată de stat Academiei pentru această însemnată publicațiune de Documente privitoare la istoria Românilor a fost de 18.000 lei de la 1882/1883 până la 1885/1886, și de 33.000 lei de la 1886/1887 până la 1899/1900; în anul 1899/1900 ea a fost imputinată cu 13.000, adică redusă la 20.000, iar în anul curent 1900/1901 ea a fost redusă la 15.000. Aceste reduceri au avut de urmare restrîngerea lucrărilor. Cu toate dificultățile financiare prin cari trece statul, această subvențiune va fi conservată în budgetul anului viitor, așteptând timpuri mai bune spre a fi rădicată iarăș la vechea ei sumă.

V. Biblioteca.

O însemnare mai amănunțită despre creșterea diverselor noastre colecțiuni, în cursul anului, vi se va face prin raportul special al comisiunii permanente a bibliotecii. Tot de acolo veți vedea meritul întreg al bibliotecii, precum și lucrările de organizare și de conservare ce s'au întreprins anul acesta. Țiu să constat înse aici faptul foarte îmbucurător, că biblioteca noastră a devenit un mare și bogat atelier științific. În cele două săli de lucru, a cărților tipărite și a manuscrisurilor, în fiecare zi lucrează mai mulți învățați, profesori și studenți, mai ales acci cari fac studii asupra istoriei, asupra limbei și asupra literaturii românești.

VI. Fonduri, donațiuni și legate.

Cestiunea financiară a Academiei și situațiunea fondurilor sale pe exercițiul bugetar 1 iunie 1899—31 maiu 1900 a fost cu de-amăruntul cercetată de comisiunea financiară aleasă de domniele-voastre în sesiunea generală trecută și raportul ei vi se prezintă de-odată cu aceasta.

Comisiunile speciale, însărcinate cu supravegherea fundațiunilor Adamachi, Otteteleșanu, Agariei și Take Anastassiu ve vor supune la cunoștință modul cum au fost administrate acele fundațiuni și ve vor propune măsurile ce s'au de luat pentru anul bugetar viitor.

VII. Concursurile premiilor.

În sesiunea generală actuală s'au acordat 3 premii pentru opere publicate și 5 pentru lucrări asupra unor subiecte puse la concurs.

1. La Marele Premiū Năsturel-Herescu, de 12.000 lei, care este a se decerne unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 ianuarie 1897 până la 31 octombrie 1900, — s'au prezentat 13 lucrări a căror listă deja s'a publicat în foaia noastră, astă toamnă.

2. La Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5.000 lei, care este a se da celei mai bune cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 noiembrie 1898 până la 31 octombrie 1900, — s'au prezentat 11 lucrări, asemenea anunțate de noi.

3. La Premiul Adamachi, de 5.000 lei (divisibil), care este a se decerne unei cărți în limba română, cu cuprins moral de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 noiembrie 1899 până la 31 octombrie 1900, s'au prezentat 17 lucrări publicate de noi.

4. La Premiul Statului Lazăr de 5.000 lei, care este să se deearnă celei mai bune scrieri asupra

subiectului „Fauna ichtiologică a României“ s'aŭ prezentat doue manuscrise cu devisele: „Non multa, sed multum“ și „Quidquid nascitur in parte naturae ulla et in mare esse: praeterque multa quae nusquam alibi“.

5. La Premiul Adamachi, de 5.000 lei, care este să se dea celei mai bune scrieri cu subiectul: „Istoria literaturii române de la Cantemir până la 1821“ s'a prezentat un singur manuscris cu devisa: „Deci eu numai cât am aruncat sămînța și am făcut ceva gătire. — Petru Maior“.

6. La Premiul Anastasie Fētu, de 3.000 lei, care este a se decerne celei mai bune lucrări despre Charta agronomică a României, s'a prezentat un singur manuscris cu devisa: „Agricultura a fost și este considerată până astăzi ca ocupațiunea cea mai proprie pentru prosperitatea materială, etc. — P. S. Aurelian“.

7. La Premiul Alexandru Ioan Cuza, de 6.000 lei, care eră să se dea celei mai bune scrieri cu subiectul „Istoria critică asupra chineziatei“, nu s'a prezentat nici o lucrare.

8. La Premiul Neuschotz, de 2.000 lei, care eră a se decerne celei mai bune scrieri asupra subiectului: „Expunerea principiilor conducătoare ale dreptului public modern al României“, nu s'a prezentat asemenea nici o lucrare.

9. Conform regulamentului fundațiunii Ioan Lecomte du Noüy, concursul pentru acordarea în ziua de 10 mai a premiilor anuale pentru desemnul după antic și după natură s'a ținut anul acesta între elevii școlii de Bele-Arte din București. După recomandatiunea comisiei examinătoare, premiul s'a împărțit în următorul mod: dlui Opreșan Rădulescu s'aŭ acordat lei 137.50, iar dlor Ioan Teodorescu, Ioan Steriade și Nicolae I. Vasilescu câte 110 lei.

Societatea pentru fond de teatru.

Comitetul Societății pentru fond de teatru român a ținut în 10 l. c. ședință în Brașov, luând parte președintele Iosif Vulcan, vicepreședintele Virgil Onițiu, secretarul Vasile Goldiș, cassarul N. Petra-Petrescu și membrul G. Dima.

Secretarul a raportat despre compunerea și tipărirea Anuarului Societății. Acela va cuprinde actele adunării de la Abrud și anume: discursul de deschidere, al președintelui Iosif Vulcan; lucrarea „Despre catharse“ de dl dr. Valeriu Branișce, citită la acea adunare; Raportul comitetului și al cassarului. Apoi: Încercări teatrale la Români din Ardeal, de Vas. Podoaba. Mișcarea noastră teatrală în 1900, de Vas. Goldiș. Statutele Societății „Progresul“ din Făgăraș. Biografiile a 12 membri fondatori împreună cu portretele lor.

Tot secretarul a prezentat lucrările pregătitoare pentru adunarea generală care anul acesta se va ține în Șimleul-Silvaniei.

În sfârșit cassarul a arătat intrările mai noue în cassă. Până 'n ziua aceea starea fondului a fost de: cor. 275.645, la care adaugându-se valoarea cupanelor acțiunilor institutului „Albina“ care se vor plăti după adunarea generală în suma de cor. 5180, — starea fondului va fi de: cor. 280.825.

LITERATURĂ.

Secțiunea literară a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român a ținut doue ședințe, la Brașov, unde îi este sediul. Prima, astăzi, sub presiunea dlui Virgil Onițiu, alta în 11 l. c. sub presiunea dlui Iosif Vulcan, luând parte dnii Virgil Onițiu, Andrei Bârseanu și secretarul dr. Iosif Blaga. S'aŭ discutat multe probleme importante, cari dacă se vor realiza, se va da un impuls avântului nostru cultural. În deosebire s'a studiat chestiunea literaturii populare și a răspândirii ei. Dl Andrei Bârseanu a prezentat un program de scrieri pentru biblioteca populară, cu deosebire menirea practică, angajându-se a-l completa și în ceea ce privește dezvoltarea sentimentului național. La propunerea dlui Iosif Vulcan s'a decis, a se adresa ședinței plene modificarea ca membri secțiunilor să nu se numească „membri corespondenți“ ci numai membri; și că secțiunile să aleagă și alți colaboratori cari să poartă numirea de „membri corespondenți“. Tot densus a făcut propunerea, care apoi s'a primit și de secțiune, să se modifice dispoziția regulamentului ca secțiunile să se întrunească la Crăciun, timp în toată privința nepotrivit, ci în luna lui octombrie. La propunerea dlui Virgil Onițiu s'a luat hotărîrea, ca toate lucrările din Analele Asociațiunii să primească o retribuțiune materială, care să îndemne pe tinerii nostri scriitori a munci.

Diplome Maramureșene. Dl dr. Ioan Mihályi de Apsa, distinsul fiu al Maramureșului, unde ține cu vrednicie postul de protofisc al comitatului, încă din tinerețele sale se ocupă cu adunarea documentelor istorice privitoare la istoria Maramureșului. Resultatul stăruințelor sale este foarte valoros, căci a reușit să găsească o mulțime de hrisoave vechi încă necunoscute. La lumina acestora, istoricii vor putea cu mai multă siguranță să ne prezinte trecutul aceluia pământ legendar. Dsa a început să-și publice colecțiunea și volumul prim a apărut zilele trecute conținând diplome din secolul XIV și XV. Între aceste sunt 310, cari aici ies pentru prima oară la lumină. Sunt foarte importante cele despre dieta de la Hatvan din 1442 și despre expedițiunea belică a magistrului Drag, împlinită din mandatul reginei Maria pe la anul 1384 în contra Lithvanilor. Colecțiunea aceasta are să ocupe un loc de frunte în istoriografia română.

Zece ani de mișcare literară în Transilvania, 1890—1900, material critic de Il. Chendi, valoroasa lucrare, publicată de curând în revista noastră, s'a tras și în ediție separată.

Noū ziar în București. Dl M. E. Papamihalopol ne anunță, că ziarul „La Roumanie“ a încetat și în locul lui va apărea „La Temps“, tot ea organ al partidului conservator din România. Noul ziar va sta sub direcțiunea politică a dlui Tache Ionescu, fost ministru.

„Steaua“ este numele unei foi literare populare care s'a înființat cu începere de la 1 martie v. an. c. în Panciova sub direcțiunea dlui Nicolae Țințariu (Panciova, strada Petofi nr. 4.) Prețul de abonament pe un an 3 coroane.

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. octombrie 1900.

Budapesta—Orade—Predeal—București						București—Predeal—Orade—Budapesta.								
	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.		Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.			
Budapesta	pleacă	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	București	pleacă	—	—	7 50	—	—	9 15
Szolnok	"	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	Predeal	"	—	—	3 32	—	—	1 12
Szajol	"	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	Brașov	sosește	—	—	5 00	—	—	2 18
P.-Ladány	"	10 43	2 —	5 23	11 53	12 55	"	pleacă	—	—	7 48	5 8	—	2 45
Berettyó-Ujfalu	"	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Feldiora	"	—	—	8 27	5 58	—	3 15
M.-Peterd	"	—	3 —	—	1 00	—	Honor d Kőh tom	"	—	—	10 03	7 44	—	4 23
M.-Keresztes	"	—	3 12	—	1 14	—	Sighișora	"	—	—	11 40	9 45	—	5 49
Bihar-Püspöki	"	11 48	3 32	—	1 36	—	Mediaș	"	—	—	12 40	10 58	—	6 37
Oradea-Mare	sosește	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	Kis Kapus	"	—	—	1 25	11 50	—	6 50
Oradea-Mare	pleacă	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	Blaș	"	—	—	2 16	12 40	—	—
Velența	"	—	4 05	—	2 30	2 25	Küküllőszeg (Blaș)	"	—	—	2 21	12 58	—	—
F.-Oșorheiü	"	—	4 16	—	2 41	—	Teiuș	sosește	—	—	3 02	1 42	—	7 35
Teleagd	"	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	"	pleacă	12 05	3 38	8 48	2 07	—	8 6
Aleșd	"	†1 02	4 56	†7 28	3 21	†3 04	Aiud	"	12 28	3 58	9 07	2 29	—	8 22
Vad	"	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	F. vinț	"	12 54	4 20	9 30	2 51	—	8 54
Ciucea	"	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	M. Ujvár	"	1 03	4 27	9 37	2 58	—	—
Huedin	"	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	Sz. Kocsárd	"	1 58	4 32	9 53	3 11	—	—
Jegenye	"	3 15	7 49	†9 33	†6 01	—	A. Gyeres	"	2 30	5 12	10 30	3 48	—	9 24
Cluj	sosește	3 50	8 33	10 03	6 59	5 55	Apahida	"	4 02	6 27	11 45	5 02	—	—
Cluș	pleacă	4 20	8 50	10 47	8 30	6 11	Cluș	sosește	4 27	6 48	12 07	5 21	—	10 46
Apahida	"	4 41	9 07	11 11	8 59	6 27	Cluj	pleacă	5 23	7 00	12 32	6 13	—	11 01
Ar. Gyeres	"	5 56	10 16	12 36	10 41	7 27	Jegenye	"	†6 11	7 59	†1 14	7 16	—	—
Sz. Kocsárd	"	6 33	10 56	1 40	11 31	7 52	Huedin	"	6 40	8 37	1 44	7 55	—	12 20
M. Ujvár	"	6 40	11 03	1 58	11 40	—	Ciucea	"	7 09	9 19	2 15	8 37	—	12 52
F. vinț	"	6 48	11 12	2 07	11 50	—	Vad	"	7 47	10 08	3 01	9 32	—	1 34
Aiud	"	7 11	11 34	2 32	12 20	8 16	Aleșd	"	†7 59	10 25	†3 15	9 49	—	†1 48
Teiuș	sosește	7 32	11 52	2 55	12 46	8 32	Teleagd	"	8 11	10 42	†3 28	10 07	—	2 01
"	pleacă	—	12 34	—	1 43	8 37	F. Oșorheiü	"	—	—	11 01	—	—	10 27
Küküllőszeg (Blaș)	"	—	1 07	—	2 28	9 5	Velența	"	8 32	11 10	—	10 37	—	2 25
Blaș	"	—	1 14	—	2 36	—	Oradea-Mare	sosește	8 38	11 17	3 57	10 44	—	2 31
Kis Kapus	"	—	2 15	—	3 48	9 47	Oradea-Mare	pleacă	8 43	11 36	4 10	11 04	—	2 38
Mediaș	"	—	2 33	—	4 03	10 01	Bihar-Püspöki	"	8 52	11 47	—	11 14	—	—
Sighișora	"	—	3 47	—	5 43	11 —	M.-Keresztes	"	—	—	12 05	—	—	11 37
Honor d Kőh tom	"	—	5 35	—	7 54	12 26	M.-Peterd	"	—	—	12 17	—	—	11 50
Feldiora	"	—	7 16	—	9 40	1 35	Berettyó-Ujfalu	"	9 23	12 29	4 50	12 05	—	3 18
Brașov	sosește	—	8 —	—	10 25	2 09	P.-Ladány	"	10 06	1 34	5 40	1 19	—	4 03
"	pleacă	—	11 —	—	—	2 19	Szajol	"	11 21	3 8	6 59	3 04	—	5 19
Predeal	sosește	—	1 11	—	—	3 31	Szolnok	"	11 44	3 35	7 32	3 37	—	5 39
București	"	—	8 05	—	—	9 10	Budapesta	sosește	1 50	6 20	9 40	7 10	—	7 50

Oradea-Mare—Arad.						Arad—Oradea-Mare.									
		Person.						Person.							
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	30	7	—	Arad	pleacă	5	10	11	20	9	35
Ósi	"	10	30	4	41	7	16	Curtici	"	6	—	11	49	10	07
Less	"	10	48	5	01	7	40	Chitighaz	"	6	14	11	57	10	54
Cefa	"	11	03	5	19	8	05	Claba	"	6	40	2	33	11	50
Salonta	"	11	26	5	44	8	46	Giula	"	7	27	3	05	5	26
Kötegyán	"	11	46	6	05	9	15	Sarkad	"	7	47	3	27	5	56
Sarkad	"	11	57	6	17	9	31	Kötegyán	"	†7	56	3	39	6	10
Giula	"	12	21	6	44	10	01	Salonta	"	8	23	4	10	6	17
Claba	"	2	23	7	06	4	32	Cefa	"	8	42	4	34	7	18
Chitighaz	"	2	54	7	18	5	03	Less	"	9	04	5	—	7	51
Curtici	"	3	28	7	45	5	38	Ósi	"	9	21	5	19	8	16
Arad	sosește	3	55	8	48	6	05	Oradea-Mare	sosește	9	32	5	30	8	31

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii semnați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.